

Projekt: Digitální učební materiály ve škole, registrační číslo projektu CZ.1.07/1.5.00/34.0527

Příjemce: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Husova 3, 371 60 České Budějovice

Název materiálu: Lineární funkce s absolutní hodnotou

Autor materiálu: Mgr. Jana Lvová

Datum vytvoření: 4. 11. 2013

Zařazení materiálu:

Šablona: Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT (III/2)

Předmět: Matematika, 1., 2. ročník

Sada: MA2

Číslo DUM: 03

Tematická oblast: Funkce, rovnice a nerovnice, slovní úlohy

Ověření materiálu ve výuce:

Datum ověření: 11. 11. a 12. 11. 2013

Ověřující učitel: Mgr. Jana Lvová

Třída: ZLY 2.

Popis způsobu použití materiálu ve výuce: Elektronická prezentace, která je určena pro výuku lineárních funkcí s absolutní hodnotou ve všech oborech vzdělání na střední zdravotnické škole. Prezentace seznamuje žáky s různými typy lineárních funkcí s absolutní hodnotou, především však s jejich grafy. Může sloužit jako názorná pomůcka během výkladu nového učiva nebo při opakování již probrané látky. Také je vhodná pro domácí přípravu žáků. Je využitelná rovněž jako součást e-learningu. Materiál obsahuje zpětnou vazbu ověřující pochopení látky v podobě snímků s úkoly.

Tento výukový materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

LINEÁRNÍ FUNKCE S ABSOLUTNÍ HODNOTOU

ABSOLUTNÍ HODNOTA

Zopakujte si:

Absolutní hodnota reálného čísla a :

$$\text{pro } a \geq 0 : |a| = a$$

$$\text{pro } a < 0 : |a| = -a$$

Z definice plyne: $|a| \geq 0$.

PŘÍKLAD 1

Načrtněte graf funkce: $f: y = |x|$

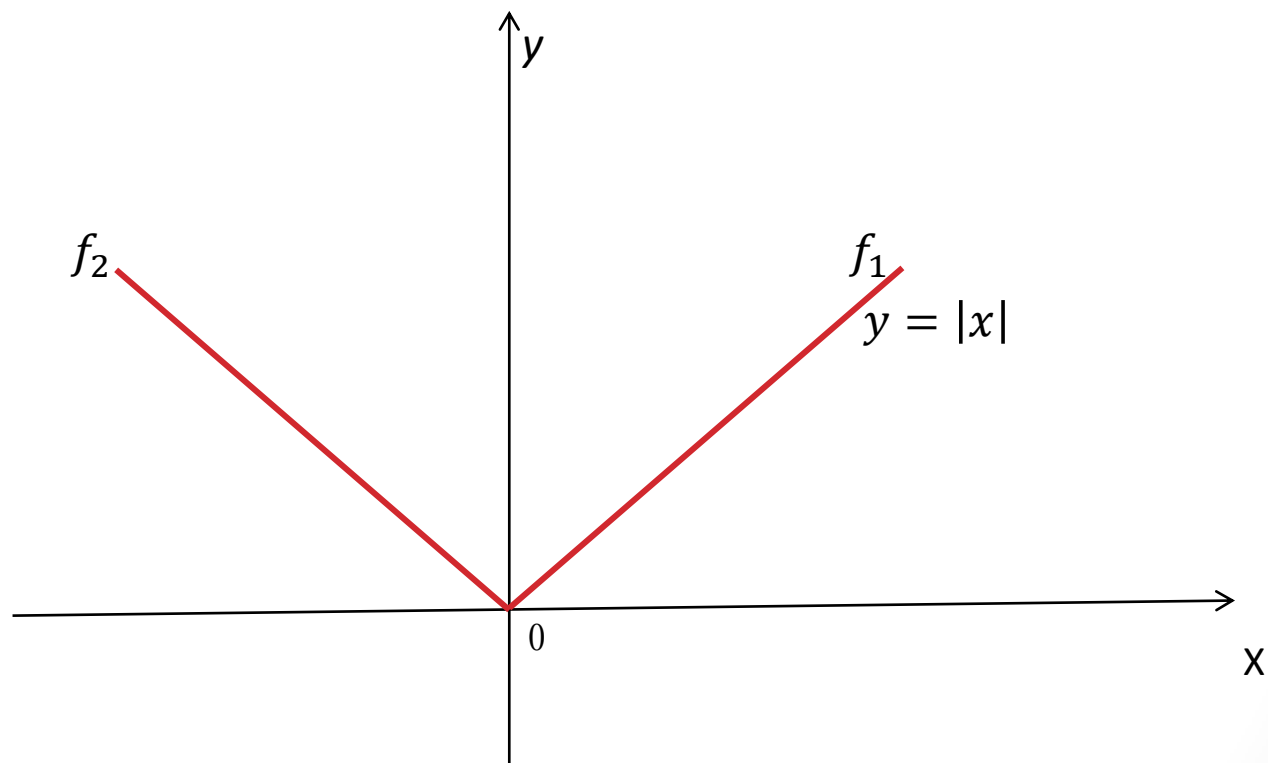
(Tuto funkci nazýváme **funkce absolutní hodnota**).

Postup:

Je-li $x \geq 0$, $|x| = x \rightarrow$ načrtneme graf funkce $f_1: y = x$

Je-li $x < 0$, $|x| = -x \rightarrow$ načrtneme graf funkce $f_2: y = -x$.

ŘEŠENÍ:

DALŠÍ ÚKOLY K PŘÍKLADU 1

- 1) Rozhodněte v jakém intervalu je funkce $f: y = |x|$ rostoucí a v jakém klesající.
- 2) Je daná funkce omezena zdola nebo shora?
- 3) Má daná funkce maximum nebo minimum? V kterém bodě ? Jakou má hodnotu?
- 4) Je daná funkce sudá nebo lichá?

ŘEŠENÍ:

- 1) Je-li $x \geq 0$, je funkce rostoucí, je-li $x < 0$, je funkce klesající.
- 2) Omezená zdola.
- 3) Má minimum v bodě $[0, 0]$.
- 4) Je sudá.

PŘÍKLAD 2

Sestrojte grafy funkcí:

a) $f: y = |2x|$

b) $g: y = -\left|\frac{x}{2}\right|$

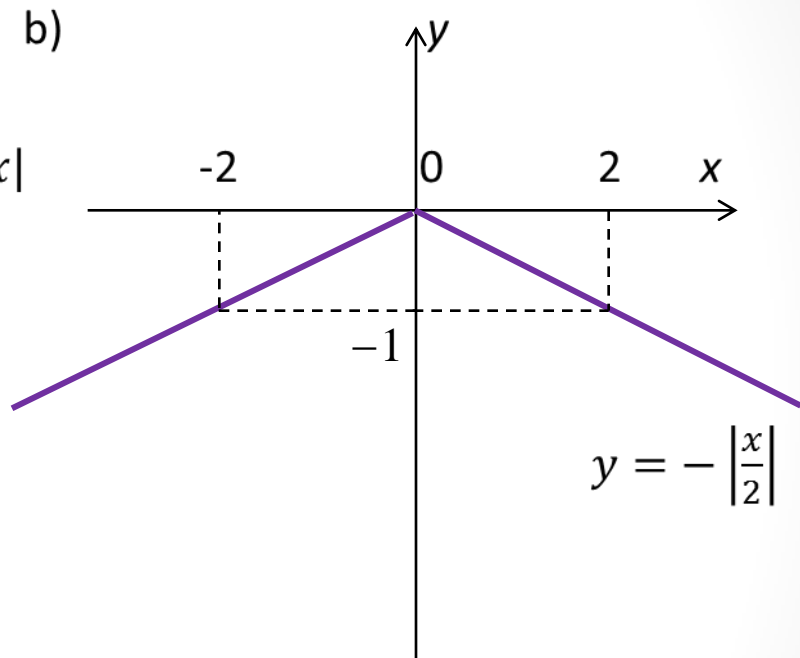
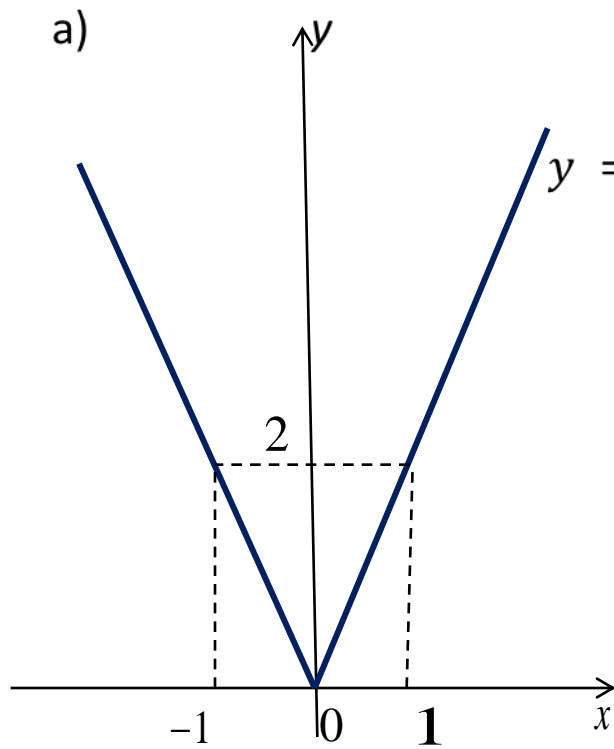
c) $h: y = |x - 2|$

d) $i: y = |x| - 2$

e) $j: y = |x + 2| - 1$

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU 2, část a) a b)

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU 2, část c)

Postup řešení:

Určíme nulový bod: $x - 2 = 0 \rightarrow x = 2$

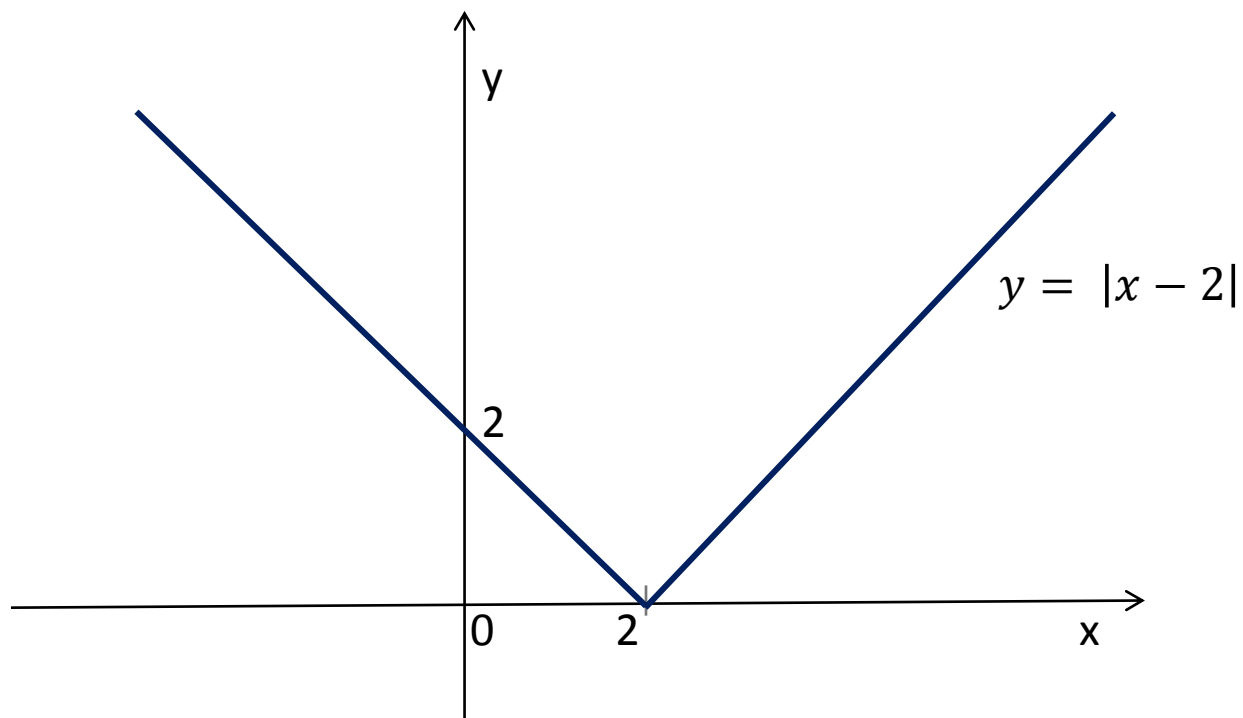
Je-li $x < 2 \rightarrow y = -x + 2$

Je-li $x \geq 2 \rightarrow y = x - 2$

Sestrojíme grafy upravených funkcí.

Analogicky řešíme úlohy typu: **f: $y = |x + a|$**

GRAF FUNKCE $h: y = |x - 2|$

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU 2, část d)

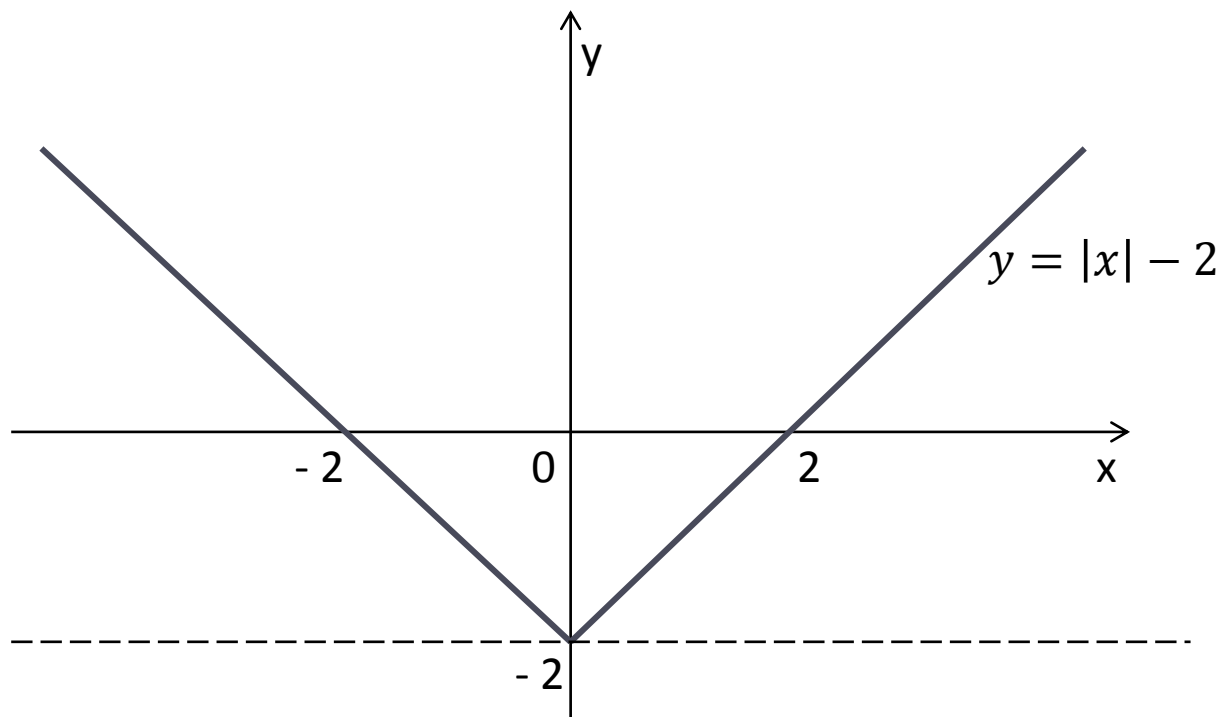
Postup řešení:

Sestrojíme graf funkce $f: y = |x|$

Osu x posuneme o 2 jednotky ve směru osy y .

Analogicky řešíme úlohy typu: $f: y = |x| + b$.

GRAF FUNKCE i: $y = |x| - 2$

ŘEŠENÍ PŘÍKLADU 2, část e)

Postup řešení:

Postupujeme podobně jako při řešení úlohy c)

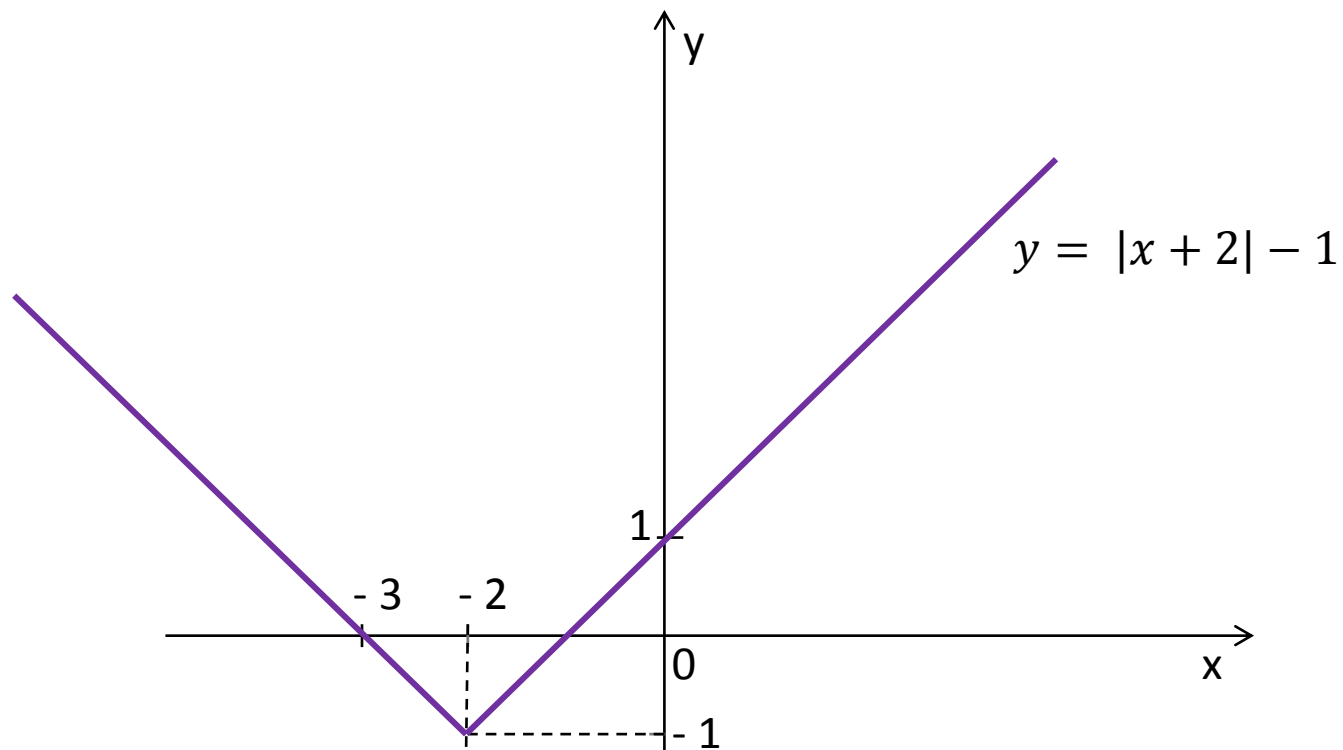
$$\text{Je-li } x < -2 \rightarrow y = -x - 3$$

$$\text{Je-li } x \geq -2 \rightarrow y = x + 1$$

Sestrojíme grafy upravených funkcí.

Analogicky řešíme úlohy typu: **f: $y = |x + a| + b$.**

GRAF FUNKCE j: $y = |x + 2| - 1$

POUŽITÁ LITERATURA

CALDA, Emil. *Matematika pro netechnické obory SOŠ a Sou: 1. díl*. Praha: Prometheus, 2011. ISBN 978-80-7196-020-1.

ODVÁRKO, Oldřich. *Matematika pro gymnázia: Funkce*. Praha: Prometheus, 2005. ISBN 80-7196-164-7.

Obrázky vlastní tvorba.